

Edyta L. Wędrychowska

"Zbiór praw", T. 8: "Prawo i postępowanie karne Wersja dziesiąta, stan prawny na dzień 18.VII.1997 r.", Warszawa 1997 : [recenzja]

Palestra 42/1-2(481-482), 131-134

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

■ **Zbiór praw, tom VIII**
Prawo i postępowanie karne

**Wersja dziesiąta, stan prawny na dzień 18.VII.1997 r.,
Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1997, ss. 920***

W kwietniu 1995 r. na rynku wydawniczym ukazał się kolejny tom z serii „Zbiór praw” zawierający przepisy z zakresu prawa i postępowania karnego. Opracowania tej publikacji dokonał zespół redakcyjny w składzie: Andrzej Gaberle, Maria Cwiakalska, Julia Kuc i Mariola Ostrowska-Zakrzewska. Autorzy są pracownikami Katedry Kryminologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Tom zawiera przepisy odnoszące się do prawa karnego rozumianego bardzo szeroko. Obejmuje bowiem zarówno przepisy o charakterze karnomaterialnym, procesowym oraz prawa karnego wykonawczego. Zbiór zawiera także przepisy prawa o wykroczeniach oraz ustroju organów ochrony prawnej, mających szczególne znaczenie w procesie karnym. Treść VIII tomu „Zbioru praw” odzwierciedlają tytuły rozdziałów na jakie został on podzielony. I tak:

Rozdział I. Kodeks karny, przepisy wprowadzające k.k.;

Rozdział II. Ustawa karna skarbową;

Rozdział III. Kodeks wykroczeń i przepisy wprowadzające k.w.;

Rozdział IV. Przestępstwa i wykroczenia zawarte w ustawach szczególnych;

Rozdział V. Kodeks postępowania karnego, przepisy wprowadzające i wykonawcze;

Rozdział VI. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, przepisy wprowadzające i wykonawcze;

Rozdział VII. Ustrój i funkcjonowanie organów działających w procesie karnym;

Rozdział VIII. Ustawy amnestyjne i inne;

Rozdział IX. Postępowanie w sprawach nieletnich;

Rozdział X. Kodeks karny wykonawczy i przepisy wykonawcze.

Cztery pierwsze rozdziały tworzą część karnomaterialną natomiast rozdziały V–X mają charakter karnoprosesowy. Na uwagę zasługuje ogrom pracy Zespołu redakcyjnego, który zadał sobie wiele trudu aby skompletować zbiór tak bogaty w różnorodne akty prawne. Bliższa analiza zawartości tomu wskazuje bowiem obecność w nim 199 aktów

* Bez komentarzy do kolejnych aktualizacji

prawnych, a w tym 120 ustaw, 9 dekretów, 8 rozporządzeń Prezydenta RP z mocą ustawy i 62 rozporządzeń wykonawczych. Wszystkie zgromadzone w Zbiorze przepisy zredagowane zostały na wymiennych kartach umieszczonych w segregatorze tworzącym tom. Sam format A4 Zbioru nie wydaje się być najbardziej poręczny, nie mniej nie zawsze korzystać będzie użytkownik z całości zawartości Zbioru. Możliwe jest więc korzystanie z poszczególnych aktów prawnych po ich wyjęciu. Wypada równocześnie zauważyć, że omawiany zbiór o takiej liczebności aktów prawnych, wydany w mniejszym formacie byłby bardzo trudny do używania ze względu na objętość, która kilkakrotnie by wzrosła.

Pomysł wydania zbioru z wymiennymi kartami zasługuje na uwagę ze względu na możliwość jego stałej aktualizacji wobec ciągłej zmiany obowiązujących przepisów w ogóle, a prawa karnego w szczególności. 20 marca 1997 r. Sejm uchwalił trzy nowe kodeksy: karny, postępowania karnego i karny wykonawczy**. Wejdą one w życie z dniem 1 stycznia 1998 r. Nie oznacza to jednak, że omawiany zbiór przestanie być pomocną pozycją. Zostanie on bowiem zaktualizowany o wzmiankowane wyżej nowe kodeksy. Użytkownik, którym powinien być jak się wydaje prokurator, sędzia orzekający w sprawach karnych, adwokat, aplikant a nawet student będzie wkrótce dysponował nowym aktem prawnym, mając ponadto możliwość zachowania uchylonego tekstu, do którego jednak w praktyce trzeba będzie nieraz jeszcze zajrzeć.

W ciągu dwóch lat od momentu ukazania się na rynku wydawniczym omawianego Zbioru ukazało się już dziesięć aktualizacji, w tym pięć od początku bieżącego roku. Fakt ten jednocześnie wskazuje na troskę zespołu redakcyjnego i wydawcy o aktualność tomu przy zapewnieniu stałe wysokiego poziomu edytorskiego tej publikacji. Trud redakcji zasługuje na uznanie, tym bardziej że tom jest obszerny, a zatem przygotowanie każdej kolejnej aktualizacji jest pracochłonne.

Istotnym novum, unikalnym zwłaszcza przy tego typu publikacji, jest dołączony do każdej aktualizacji komentarz odnoszący się do zmian w obowiązującym stanie prawnym. Komentarz pokrótce wyszczególnia co się zmienia (jakie przepisy), czego dotyczy zmiana (wskazanie czy np. części ogólnej k.k., jakiego rodzaju przestępstw, wymiaru kary itp.) oraz ich dosyć szerokie omówienie. W przypadku dołączenia rowego aktu prawnego do zbioru następuje zaznaczenie, że jest to nowy akt prawny i jego krótkie omówienie. Komentarze liczą od kiku do kilkunastu stron formatu A4 (np. komentarz do aktualizacji nr 3 wobec

** Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. (opublikowane odpowiednio w Dziennikach Ustaw nr 88, poz. 553, nr 89, poz. 555 i nr 90, poz. 557).

uwzględnienia wielu zmian miał objętość 18 stron). Wzmiankowane, syntetyczne komentarze pozwalają na szybką orientację co do istoty zmian uwzględnionych przy kolejnej aktualizacji. Na podkreślenie zasługuje wysoki poziom merytoryczny komentarzy opracowanych przez pracowników naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Łatwe i szybkie korzystanie ze Zbioru umożliwiają kolorowe marginesy kart jednakowe w obrębie każdego rozdziału i odpowiadające marginesom odpowiednich kart spisu treści. Kolejnym ułatwieniem dla osób korzystających z tomu jest, przy zredagowaniu rozdziału IV, usytuowanie przepisów karnych na początku tekstu poszczególnych aktów prawnych.

Mimo wielu wskazanych wyżej zalet omawianego zbioru, autorzy i wydawca nie ustrzegli się pewnych błędów. W zakresie zawartości wydaje się zasadnym podniesienie braku ustaw amnestyjnych sprzed 1989 r. Zawarte przepisy w tym zakresie nie obejmują zatem nawet ostatnich dziesięciu lat, a wydawałoby się zasadnym zamieszczenie wszystkich przepisów jakie mogą być jeszcze stosowane, przy uwzględnieniu terminów przedawnienia.

Najwięcej uwag krytycznych należałoby odnieść do rozdziału VII: „Ustrój i funkcjonowanie organów działających w procesie karnym”. Mimo powyższego tytułu, rozdział ten nie obejmuje w ogóle kilku istotnych dla wymiaru sprawiedliwości ustaw. I tak brak w nim ustawy o ustroju sądów wojskowych, o Krajowej Radzie Sądownictwa, o Trybunale Stanu. Wydaje się, że można by zamieścić także chociażby wyciąg z ustawy o ustroju adwokatury, tym bardziej jeżeli zamieszcza się taką ustawę jak ustawa z 21 maja 1963 r. o dyscyplinie wojskowej oraz o odpowiedzialności żołnierzy za przewinienia dyscyplinarne i za naruszenia honoru i godności żołnierskiej i rozporządzenia Rady Ministrów z 12 grudnia 1995 r.: w sprawie szczegółowych przypadków oraz warunków i sposobów użycia środków przymusu bezpośredniego, a także szczegółowych warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez żołnierzy wojskowych organów porządkowych i rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad i warunków użycia uzbrojonych pododdziałów zwartych wojskowych organów porządkowych oraz szczegółowych warunków i sposobu postępowania przy użyciu broni palnej przez te pododdziały (pozycje 920, 921 i 922 Zbioru). Należałoby również zamieścić całość regulaminów odnoszących się do wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych i wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Przepisy te są bowiem ważne w praktyce stosowania prawa co słusznie zauważają sami autorzy („Od Redakcji” s. 1). Wypadałoby zatem aby rozdział VIII również był kompletny tak jak pozostałe części Zbioru.

Wskazane wyżej braki mogą być jednak z łatwością wyeliminowane przy okazji kolejnych aktualizacji, co niewątpliwie umożliwia forma publikacji – zbiór z wymiennymi kartami.

Dalsze uzupełnianie zbioru wymagałoby już obecnie moim zdaniem zmiany segregatora, zwłaszcza gdy użytkownik chce równocześnie zachować nadsyłane wraz z aktualizacją komentarze. Przy tej okazji można by pomyśleć o innym, może bardziej praktycznym mechanizmie spinającym karty.

Równocześnie warto zwrócić uwagę, iż wymienne karty Zbioru praw Domu Wydawniczego ABC są stosunkowo solidne i trwałe nawet przy częstym korzystaniu ze Zbioru, co czyni go tym bardziej wartościowym dla wszystkich zajmujących się na co dzień prawem karnym.

Wskazane pewne nieliczne usterki, które jak się wydaje łatwo będzie można wyeliminować, w niczym nie umniejszają wartości merytorycznej i edytorskiej prezentowanego zbioru stanowiącego jedyne tak obszerne opracowanie przepisów z zakresu szeroko rozumianego polskiego prawa karnego na naszym rynku.

Edyta L. Wędrychowska